Ч. 49 Середа 4 (16) марта 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Голоси про ситуацию. — Грецкі надії. — Бунт монашої републики против царгородского патріярха. — Війни вже не буде.)

На зборах виборців в Молодім Болеславі (Jungbunzlau) промавляв вчера предсідатель молодоческого соймового комітету екзекутивного і говорив о положеню політичнім. Що-до справи язикової заявив він, що Чехи мусять безусловно жадати від урядників концентових і судейских знаня обох язиків краєвих. Чехи годять ся на німецкі округи, але жадають охорони ческих меншостий в тих округах. З системою фаворизованя Німців треба раз зірвати. Чехи готові подати руку до справедливої угоди на основі найновійшого рівноуправненя. Відрадним проявом єсть, що февдальна шляхта поступає спільно з Молодочехами. Молодочехи мусять іти спільно з иншими Славянами і з справедливими Німцями та дати доказ, що їм лежить на серци не лиш добро Чехів, але й добро цілої Монархії та Династиї. Відносини Молодочехів до ґр. Туна лишають їм свобідну руку. Насамперед треба виждати проґрами ґр. Туна а особистими взглядами не дадуть ся Чехи звести на манівці. З намістником Туном замкнені рахунки; нині ґр. Тун єсть новим чоловіком. Вступленє дра Кайцля до кабінету можна уважати за добрий знак. Без достаточної запоруки того, що політика ґр. Туна буде вести ся в прихильнім дусі для ческого народу, був би др. Кайцль не вступив до кабінету. Др. Кайцль єсть чоловік великого знаня і великого досьвіду. Такий чоловік, маючи таку теку в своїх руках — то для ческого народу велика користь. Закид, що Кайцль перед сповненем державно-правної проґрами вступив до кабінету, єсть сьмішний. Чи може Хлюмецкий або Пленер мали бути речниками ческого народу?

Narod. Listy в статті ситуацийній з Відня доносять, що точка ваготи ситуациї політичної спочиває тепер в краях коронних. Ґр. Тун прирік не тикати ані ческих ані німецких інтересів национальних, а так само не рушати на разї справи конституциї. Єго змаганем буде старати ся за всяку ціну пустити знову в рух машину парляментарну. Неправдою єсть, мов би то др. Кайцль і Люкач порозуміли ся вже що-до квоти і угоди з Угорщиною на дотепершній основі. Міністри не порозуміли ся доси ані устно ані письменно. — Староческа Politik доказує знову, що ґр. Тун наміряє поки що перевести успокоєнє а не концентрацию. Коли й ті змаганя розібють ся, то буде се доказом, що і послїдна комбінация, оперта на системі правленя за помочию Чехів, одної части Німців, Поляків і консерватистів не може в рамах теперішної конституциї довести до порядку. Може по неудатній пробі настане щось иншого як концентрация.

Роздор, який настав був в Грециї по нещасливій війнї межи грецким народом а королем і єго родиною і остаточно в якійсь хоч дуже малій части знайшов вираз в звістнім замаху Кардіці'го на короля, щез майже зовсім в виду падій, що грецкий князь Юрий стане ґубернатором Крети. Надії ті здають ся бути так певні, що нарід вже, скоро лучаєсь до того добра нагода, підносить оклики: Най жиє кн. Юрий ґубернатор Крети! В справі сеї кандидатури не порішено ще нїчого, але здає ся, що султан і єго правительство під новим напором Росиї таки подадуть ся і згодять ся на ню.

До всіляких запутанин на Балкані прийшла ще одна нова, котра показує може найлїпше, як дуже підупала найвисша власть православної церкви на всході і що константинопольский патриярхат стратив вже майже все своє значінє. Против патриярха — так можна-би сказати — збунтували ся навіть монахи на Атоньскій горі. Що правда, монахи ті, котрі жиють на Атоньскій горі в 20 монастирах і походять то з Росиї то з Грециї або з Сербії і Болгариї, не признавали нїколи зовсїм виразно верховної власти царгородского патриярха, але й не противились їй нїколи рішучо. Аж тепер, коли патриярх наложив на трох атоньских ігуменів церковні кари, монахи збунтували ся і скликали раду, на котру кождий з 20 монастирів вислав свого делеґата. На тїй раді ухвалено 13 голосами що патриярх не має права карати монахів і зараз вислано телеґрафічний протест до патриярха. Той тогди віднїс ся до Порти з жаданем, щоби непокірних монахів приставлено жандармами перед патриярха. Але ледви чи Порта схоче то зробити, знаючи добре, що атоньска монаша република стоїть під покровительством Росиї.

Війни вже не буде — так бодай доказує берлиньска Post, котра каже, що ані справа кубаньско-американьска, ані анґлїйско-росийска в Хінї не грозить війною. Всї алярмуючі вісти

5)

Виклятий.

(З фіньского. — Написав Юані Аго.)

(Конець).

Юнну представляв собі то всьо так часто підчас безсонних ночий у вязници. Він бачив, як дорога розширює ся а ліс уступає, бачив, як коні і люди тягнули довгими рядами камінє і дерева, бачив, як они виривали пнї з корінями ї висаджували у воздух камінє, як лїзли по драбині на єго хату, зривали дошки і ґонти і кидали на всї боки — і нераз бачив в думках свій комин, як він сам один сторчить посеред розвалин серед поля, немов по огни.

Але такої переміни, такого цілковитого страшного знищеня, як він нараз тепер узрів, коли вийшов з темного лїса, був би нїколи не надіяв ся.

Она вже готова, та зелїзниця, насип викінчений, рови покопані, шини уложені і на них, як раз перед ним виднїє на насипі ряд шутрівок з машиною, що димить ся, сопе, стогне і погано свище.

Утомлений і ледве в силї удержати ся на ногах, підкрадає ся вздовж шин до своєї хати.

Він розглядає ся за своїм домом, що стояв там на облозї; але нїчого не бачить. Обліг і поле прикриті піском; хати, стайнї, навіть дерева, що звіз на инші будинки, нема, щезли без слїду, а там, де они стояли, починають щось мурувати, певне підвалини якогось великого дому. Одинока річ, яку ще найшов з своєї колишної власности, був відломок драбини.

Єму робить ся страшно. Єму здаєть ся, немов би єго гнали злі невидимі духи, що чатують на него там в лїсї, що они простягають ся, хапають єго за ноги, шепчуть довкола него і сичать.... Він хоче втїкати звідси, проч, в лїси, але там глядять на него двері і вікна різних домів, одні за другими, там стоять льокомотиви і вози, шутрівки і всяка всячина. Він біжить в долину над берег озера. Але ледве перейшов на другу сторону зелїзничого насипу, де мілкий пісок свирчить під єго ногами, пізнав, що стоїть перед своєю старою будою, і задержав ся.

Здаєть ся, що она замешкала. Через напів отворені двері чує, що хтось в серединї храпить, і коли віткнув до середини голову, бачить на земли, коло огня стару женщину. Се як раз тота, котрій повірено Юннуву корову.

— Корова — де моя корова?

— Она ще певне на паши — каже жінка до него, обудившись і протерши очи. Они ще лишили ту стару буду, але вже грозили менї, що розберуть єї. Але на неї прийде хиба тоді черга, коли упорають ся з иншими річами. Они говорять, що хотять отвирати зелїзницю на сьв. Івана Хрестителя. Твою хату розібрали і господар продав зруб з неї Тафвови. Він перенїс єї там трохи дальше в лїс. Кажуть, що він держить там шинок і дуже розбогатів. Там у него є і твій кінь. Злодій купив єго на лїцитациї за 50 марок. — Ой так, на сьвіті богато лукавих людий — говорить, потїшаючи стара, видячи, як Юнну, сидячи на порозї, згорбив ся і підпер ся на лікти. — Всьо відбирають від чоловіка, всьо, що лиш до него належить. маєток і хату, так, як тобі зробили. Валять чужу хату і продають чужого коня. А як би так було прийшло лише на твого господаря, то він був би ще позволив забрати й сїно, що ти єго зробив, але я не дала.

— Твоя корова мусить бути певне на пасовиску. Она іде звідси кождого вечера на ніч пасти. В день не можна єї вже випустити без догляду, хиба в ночи, бо ті прокляті льокомотиви шибають ся заєдно сюди і туди, та корови на тім не розуміють ся, що льокомотиви небезпечнїйші як конї у возї і ось сего лїта переїхало вже дві штуки. Та й не платять нїчого, кажуть, що кождий най пильнує своєї худоби.

— Але хто тобі сказав. що ти тут мусиш лишити ся?

— Нїхто, менї самій видало ся, що лїпше, аби я тут лишила ся. Тут дістаю добрі гроші за молоко.

— Ти продаєш їм молоко?

— Они мене примусили; казали, що їм то належить ся, а до того й твоє сїно було тут.

— Де ходить Омена пасти?

— Не далеко. Она тут зараз за зелїзницею з другими коровами. Сюди повинно би було чути єї дзвінок. Ти єї зараз найдеш. — Але не йди ще, я зварила би тобі трохи кави, кобись хотів заждати.

Але Юнну не хоче ждати. Він встає і іде до лїса та й зникає там між деревами.

* * *

мають походити лиш від ґазет, що гонять за сензациєю та від спекулянтів біржевих і політичних. Також і Японцї не відважать ся зачепити Росию. А всеж-таки нїмецкий подорожник Е. Вольф доносить до берлиньского Tageblat-ty, що на японьских водах збирає ся вже торговельна фльота японьска, а то уважає він за знак, що заносить ся на щось недоброго.

Новинки.

Львів дня 15-го марта 1898.

— **Перенесеня.** Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів перенесла почтового офіцияла Корн. Петровича з Снятина до Городка.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** гр. Стан. Баденї виїхав в суботу до Відня, де забавить кілька днів.

— **З перемискої епархії.** Презенти одержали оо.: Конст. Грицикевич на Стару сіль, дек. старосільского, Мих. Петровский на Ільник, дек. височаньского. Сев. Метеля на Люблинець, дек. любачівского, Вас. Чернецкий на Диків, дек. олешицкого, Вас. Мисик на Ванькову, дек. лїського, Ів. Плешкевич на Боратин. дек. белского. — Завідательство в Глїмчи, дек. бирчаньского, одержав о. Григ. Романець.

— **Почетне горожаньство** надала рада громадска місточка Ягольницї старостї в Чорткові Ант. Вибрановскому і секретареви Намістництва Евг. Дїльцови.

— **Голодова акция.** Галицкий банк краєвий обіцяв удїлити позички на злагоджене сегорічної голодової нужди отсим повітам: вадовицкому 6.500 зр., тарнобжескому 2.500 зр., мостискому 4.000 зр., добромильскому 2.000 зр., надвірняньскому 2.800 зр., самбірскому 5.000 зр. і сяніцкому 9.000 зр.

— **Руский народний театр** переїхав вже до Тернополя, де нинї розпочинає представленя. На першу виставу дасть театр комедию Льва Лопатиньского в 3-ох дїях „Свекруха“ — відограну вже з великим поводженем в Золочеві. В четвер дня 17-го марта буде даний „Барон циганьский“, оперета Штравса в 3-ох дїях.

— **Дяки чортківского деканата** заложили собі недавно дяківске співацке товариство „Боян“ і дня 25-го лютого відбула ся перша проба співу в Білобожници в домі тамошного дяка Петра Ясїньчука. „Дяківский глас“ заохочує дяків, щоби в кождім деканатї постарались о таке товариство.

— **Дефравдациї.** Сими днями донесли ґазети, що ще в місяци сїчни с. р. утїк з жінкою і з дїтьми до Америки Адольф Петак, урядник почтовий в Бохни, спроневіривши з каси порученої єго опіцї 10.000 зр. Листи гончі вислані за втїкачем остались без успіху. — На почтї у Вороцї здефравдувала експедиентка Бронислава Андріолеті около 1.000 зр. Дефравдантка на пять днів перед відкритем браку гроший в касї, вийшла замуж.

— **Огнї.** Дня 28-го сїчня около 5-ої години з полудня вибух пожар в шопї Іцка Фолькенфлїка в Шипівцях, залїщицкого повіта і знищив три загороди. Фалькенфлїк мав шкоди на 1808 зр., а єго сусїди Іван Дузяк 579 зр., а Федьо Дузяк 173 зр. Шкоди були обезпечені. Причиною пожару була неосторожність. — Дня 2-го лютого около 8-ої години вечером згорів в Долинї дім Федора Данюка. Шкода обезпечена на 600 зр. — В Воютичах, самбірского повіта, знищив огонь дня 3-го лютого майно 12 господарів. Обезпечена шкода виносить 4.500 зр. — В Любши, жидачівского повіта, вибух огонь дня 7-го лютого пополудни в стайни Антона Миговича і знищив три загороди. Необезпечена шкода виносить 1350 зр. Огонь був імовірно підложений з мести. — Дня 8-го лютого також в наслїдок підпалу згоріла в Дрищеві, бережаньского повіта, загорода Стефана Попика. Шкода виносить 4754 зр., обезпечена ледве на 1220 зр. В часї ратунку тяжко попекли ся Стефан і Олена Попики. За виновником заряджено слїдство. — Дня 15-го лютого в полудне погоріли в Дрищеві, бережаньского повіта, господарскі будинки Михайла Гончарского, вартости около 330 зр. Підпалив їх 80-лїтний отець Михайла, Федько, що й сам погиб в огни. До підпалу спонукала єго незгода, в якій жив з своїм сином від довшого часу.

— **Висліджений злодій.** З Сасова пишуть: Дня 11-го марта відставлено звідси до Золочева „на замок“ молодого 17-лїтного злодія Михалка Садового. Як показало ся, бідний Михалко, будучи челядником шевским, хотів показатись гідним свого званя і зажити паньским житєм, а тут як на те не було гроший. Але проворний молодець знайшов на се раду. Заходив до церкви і „контролював“ скарбони. Та якось люди видячи єго паньске житє, взяли на Михалка зле око. Спровадили шандара, а Михалко признав ся, що двайцять разів був у церкві і кождого разу відомкнувши скарбону церкви побіцкої (філїя парохії Сасів) загненим ґонталем (минув ся сердега зі своїм званем! єму би на слюсаря було учитись) позичав собі по кілька риньских. Для „безпеченьства“ брав з собою револьвер на шість набоїв. За ті гроші їздив до Львова і справляв собі красні річи. Як сам сказав, вибрав 115 зр., з того батькови Василеви жертвував 20 зр. І так скінчилось пановане Михалка, поїхав „на замок“. Тимчасом як син поїхав з шандаром, отець зняв шнур від дзвона, вступив ще до сестри, попращав ся і за селом повісив ся. Здає ся зі встиду або може був спільником в крадежи та бояв ся суду.

— **Померли:** О. Кароль Федоровский, парох в Завалю, снятиньского деканата, станиславівскої епархії, дня 24-го лютого с. р., в 77-ім році житя а 53-ім сьвященьства; — Григорий Бартошевский, отець професора богословія на львівскім унїверситетї, дня 13-го с. м. у Львові, в 86-ім році житя; — Мария з Струтиньских Сїрацка, жена о. Ант. Сїрацкого. пароха в Красїєві, в 77-ім році житя.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Встидайте ся! — Послухайте, що сьвит о вас каже і старайте ся всїма силами, щоби о вас лїпше говорили.

— Що каже сьвіт про наших селян. Доки наші селяни сидїли дома, то сьвіт про них не знав, або хиба лиш тілько, що десь

З поза горбів починає вже днїти і довкола будять ся голоси і гомін.

Наслухуючи іде Юнну вздовж шин, віддаляє ся трохи від них і вертає назад та приступає аж до самого насипу; здасть ся, немов би він єго бояв ся.

Ні одного дня не хоче лишити ся в тім місци. Він хоче зараз віднайти свою корову, взяти єї на посторонок і піти з нею своєю дорогою, заки єго хто побачить. Куди, то єму всьо одно, хочби й на конець сьвіта, лише щоби чим скорше пропасти звідси, де переслїдують єго немов би які чорти, що чатують за кождим деревом і каменем.

Не далеко зайшов, коли нараз чує звук добре знаного собі дзвінка і задержує ся. А коли дзвінок роздав ся вдруге, він іде за єго голосом.

Перед єго очима простягає ся мала поляна, він знає єї добре, минувшого лїта палив він там пасїку і сїяв овес. А посеред тої поляни стоїть єго давний кінь. Лише він тепер худий і нужденний, покритий ще довгим, зимовим волосом, але й той місцями витертий, хребет спухлий, а на шиї і грудях видко в кількох місцях протерту шкіру аж до мяса. Кути уст роздерті і голова звисає. Він пізнав свого давного пана, але не може до него прийти, бо спутаний, він іржає тихо і писком потирає о Юннуве плече.

— І що они з тебе зробили. Ах, та погана скотина, ті пси! — каже Юнну сам до себе.

І забуваючи, що він вже не єсть властителем коня, бере єго за ремінь на шиї і тягне за собою.

— Агов, чоловіче — хочеш мого коня вкрасти? — кличе хтось з лїса.

То Тафво.

Пізнавши Юнна, він наполоханий тремтить і задержує ся, але скоро бачить, що Юнну не має нїчого в руках, а у него є сокира, набирає відваги і прибігає.

— Проч від мого коня! — кричить підоймаючи сокиру і вхопивши й собі коня за ремінь.

Юнну випускає коня. І коли так хвилю стоїть безрадно і не оказує нїякої охоти до бійки, бє єго Тафво кулаком в бік так сильно, що Юнну хитає ся і паде.

Тафво вискакує на коня і ударивши єго колом по боцї утїкає.

Юнну не має сили бігти за ним, він навіть не може лютити ся, він спокійно як другий прозиває єго опришком, конокрадом і грозить єму вязницею, доки аж не щезає з конем між деревами в лїсї.

— Ану скорше — чує він, як Тафво наганяє свого коня.

— Та він єго — гадає байдужно — до них всьо належить... они ж можуть робити, що хотять.

Він охляв цїлком і кладе ся на земли — ранє сонце ярко сьвітить в єго очи піднявшись понад лїсом, єму крутить ся голова і він лежачи на земли забуває на свою корову, на утечу і на всьо...

Але ледве замкнув очи, коли до єго уший доносить ся переймаючий свист і вражає єго немов би удар бича. Він чує лоскіт і туркіт зелїзничих возів і бренькіт ланцухів, не знає на певно чи він ще у вязници, чи єму снить ся, що він тут.

Але коли по хвили порозумів, що то мусить бути льокомотива, що то она свистала і наближає ся, пригадує собі на корову, зриває ся і біжить півперек лїса до шин, немов би хотів перешкодити чомусь, спинити якесь нещастє.

Мала громадка коров, стоїть за зелїзничим насипом і як раз хоче переходити півперек шин. Юнну знає передну з них, то єго корова — і она хоче зараз дістати ся до Юнна, підносить голову, мучить легко, ричить і пускає ся бігцем, а дзвінок на єї шиї дзвонить до такту.

Але коли добігає до шин і як раз хоче вилїзти на насип, свище льокомотива на закруті і випускаючи клубами дим, летить з цїлим розгоном.

Корова задержує ся посеред насипу на шинах, витріщила очи на то, що наближає ся і не може рушити ся нї в зад нї вперед.

Свиставка льокомотиви свище, кричить і заводить, але машина не може задержати ся.

Юнну біжить до насипу, махає руками і кричить що лиш може, хапає корову за роги, она опирає ся, коли Юнну тягне єї і пре ся наперед, коли він єї хоче відіпхати... Він вспів перетягнути єї до половини через шини, коли льокомотива серед прокльонів і грожень кулаками машиніста і кондукторів та при перерazливім скрежетї гальм розрізує єму в єго очах на двоє єго корову і тягне за собою половину тїла дальше, а другу половину з передними ногами лишає в руках Юнна, котрий держав свою Омену за роги.

Она жиє ще короткий час, єї мязи в шиї дрожать, она порушає ногами, немов би хотїла утечи, але відтак паде з отвертими очима, що глядять непорушно на Юнна, перед єго ногами на краю зелїзничого насипу.

* * *

На сьв. Івана стоїть хоругвами прибраний поїзд на зелїзничій стациї Мусті, котрої недокінчені будинки умаєно березовим галузем. То перший поїзд на новім зелїзничім шляху, поїзд сьвяточний, до котрого запрошено всїх робітників і урядників зелїзницї та яко почестних гостий всїх значнїйших мужів з цїлої околицї.

О Юннї нїхто нїчого не чув і не бачив єго, від часу як льокомотива переїхала єго корову, а він кудись пішов, казали, що до села. Але від часу до часу здавало ся машиністам товарових поїздів, що бачили єго то тут то там, як він з лїса підкрадав ся до шин. Там, де зелїзниця ідучи поприи стацию в простім напрямі досить великий кусень дороги робить сильний закрут і з поміж розсаджених динамітом скал вибігає на болота, стоїть якийсь чоловік на колїнах і пробує відорвати шину від

там в якійсь Галичині суть якісь люди, котрі самі не знають, хто они і що они. Але коли наші селяни пустились в сьвіт, взялись виходити до Америки, то сьвіт пізнав їх близше і на сором та на жаль, набрав о них дуже злого переконаня. Зпершу таки наші сьвітлійші люди, що також вийшли до Америки, стали на то вгазувати, що наші селяни, котрі приходять до Америки, представляють ся тамошним людем гірш на пів диких Індиян — такі они нехарні і темні та не знають більше нічого, як лиш витягати руку за подайним, а коли видять американьских селян, таких самих хлїборобів, то таки зараз гнуть ся перед ними в двоє та цїлують їх в руку. Але ще гірше сьвідоцтво виставив якийсь Роберт Вівіґ в місцевости Ґодвінсвіль в Джорджії в північній Америцї, до котрого о. Дроздовский з Кійданець звернув ся о запомогу для одного кійданецкого селянина, що був ще з другим на зарсбітках у того Вівіґа. Вівіґ каже, що ще не видів таких лїнивих людий, як галицкі еміґранти: они не вмилися де неґрів (муринів). Робота їх була зовсїм до нічого, то тиждня якесь сьвято, коли нічого не робили, а за два місяцї, які побули у него, наробили єму шкоди на 200 долярів (500 зр.) і треба би було цїлого року, щоби они научили ся робити. „То вже наші мурини — каже Вівіґ — преці більше до людий подобні сотворіня. Найлїпшу і найбільшу заслугу з'єднаєте собі у Бога, коли всїма силами будете старати ся не допускати того рода людий до еміґрациї та будете заводити школи і ширити відповідні ґазети, щоби ті тверді голови набрали ся трохи більше сьвітла...." Оттак судять в сьвітї о наших селянах. Правда, можнаби сказати, що Вівіґ говорить так лиш головно о двох селянах і по них судить всїх; можна би сказати, що до Америки вибрали ся що найгірші люди і т. п. Але все то оправдуванє нїчо не поможе нічого. Та-ж і наші, як кажемо, сьвітлійші люди признають то само, і правительство бразилійске свого часу не хотїло приняти галицких еміґрантів, бо казало, що они не способні до нїякої роботи та ще роблять лиш богато клопоту і колотнечі. Отже таки єсть щось правди на тім, а хто з нас має очи, той і сам видить то лихо та мусить признати, що наші селяни представили себе в дуже зліж сьвітлї за границею, а то зле сьвітло впало і на тих, що лишили ся в краю. Преці тот. еміґранти мають в краю свояків, і близьких і далеких, та годї припускати, щоби чомусь ті свояки мали бути далеко лїпші від них, або щоби на еміґрацию вибрали ся лиш самі найгірші люди. Отже таки нїгде правди дїти; лїнь в нашім народї, то найбільший порок, а нездібність і неспосібність до нїякої роботи, до котрої треба не лиш рук, але і голови — то наслідки страшенної темноти, з котрої виходять всякі инші злі прикмети, як: нехарність, недбалість, байдужність, незгода в родинї, брак сорому, жебранина, нагинанє карку і лизанє рук першому лїпшому — словом брак всякого почутя гідности своєї власної особи. Що-ж дивного, що в Америцї, де передовсїм кладуть велику вагу на працю і здібність до неї, де неподатливість характеру і достоїньство власної особи цїнить ся високо, наших людий ставлять низше Індиян та неґрів? Хиба-ж нема нам чого встидати ся? Хиба-ж нема досить причин старати ся всїма силами о то, щоби сьвіт набрав лїпшого і красшого о нас понятя?

— **Дещо про управу порховин** (І). Хтось був так добрий, що прислав нам дуже поучаючі справозданя п. Володислава Гнївоша з Кутів (повіта золочівского), з котрих показує ся, в який спосіб взяв ся він до управи порховин в олеських багнах вистаравшись о поміч до того від правительства і сойму. З того, що тут зараз розкажемо, зможуть наші господарі научити ся, як можна з порховин (торфовиск) поробити урожайні ґрунти і осушивши багна прибільшити собі поля та піднести свій добробит. **Олеські багна**, котрі тягнуть ся від Підгорець попід Загірцї, Хватів, Олесько, Юзьковичі, Кути і Цїшки суть на ґрунтах громадских лиш лихим пасовиском, на котрих худоба застрягає по животи і більше намучить ся як напасе ся. Люди мають мало хісна з того, а податок мусять оплачувати. Отже п. В. Гнївош почав в 1896 р. пробовати, чи на олеських багнах (около 2000 морґів) не далось би якось господарити і мати який-такий доход з ґрунту, котрий лежав майже пусто, а про вислідок своїх проб в 1896 р. так розказує: Порховина потребує каїніту і муки жужлевої (томасівки). Уживати обірника на порховину не варто, бо на нїм не иншім ґрунтї родить ся лїпше як на порховинї, а відтак він і дорожше коштує. За фіру обірника платить ся 50 кр., а на чверть морґа треба бодай 12 фір, — отже сам гній коштує вже 6 зр., а за фіри треба преці також платити. Тимчасом каїнітом і мукою з жужлїв гноїть ся дешевше. На чверть морґа треба міх каїніту по 100 кільо (а в тім роцї платило ся за такий міх 1 зр. 70 кр. — нинї каїніт значно дешевший — *Ред.)* Муки з жужлїв (томасівки) треба пів міха, що коштує 2 зр., отже купленний навіз на чверть морґа порховини коштує всего 3 зр. 70 кр., а обірник не рахуючи фір, 6 зр. По зораню і засіяню 10 грядок порховини, числячи грядку по 20 сяжнів довготи а 2 сяжні ширини була в першім роцї така збірка: **Капусти** 272 головок (головка важила около 2 фунти); **цибулї** 3600 штук; **фасолї тичної** 18 ґарцїв; **фасолї пішої** 12 ґарцїв; **гороху тичного** 26 ґарцїв, **часнику** 144 фунтів; **бураків цвиклових** 10 кірців; **бураків для худоби** найлїпшого рода 12 кірців; **морхви** найлїпшого рода 8 кірців; зеленої **кукурузи** на пашу великих двірских фір 5. На чверти морґа, т. є. на такім куснику, котрий потребує 8 ґарців жита засіву, було польного **гороху** 3 кірці. На такім самім куснику засадило ся 3 і пів кірця **барабіль** а викопано в осени „синих барабіль" 40 кірців; на другім такім самім куснику барабіль „імператор" 30 кірців; на третім барабіль „Атене" 57 кірців. З того видко, що оплатить ся зорати порховину і засівати, скоро господар возьме ся до того порядно та буде так робити і так гноїти, як того порховина потребує.

— **Лизачка у рогатої худоби і овець** походить з того, що товаринї дає ся такої паші, в котрій єсть дуже мало вапна і фосфорової кислоти. Брак сих творив в паші єсть причиною, що зьвірята зачинають лизати землю, камінє, дерево і упряж. Зьвірятам, котрим в сїй хоробі не дає ся зараз ради, мякнуть кости і легко ломлять ся. Рада на сю хоробу єсть така, що зьвірятам, особливо ялівникови, треба для скріпленя сил давати подостатком такої паши, в котрій єсть богато вапна. Передовсїм треба їх годувати макухами, та житним і пшеничним ґрисом.

порога. Вкритий потом споглядаючи часто в сторону стациї пробує з хоробливим поспіхом відорвати шину то сокирою то підоймити єї великим березовим дручком.

Він заховав свої послїдні сили на ту роботу, коло котрої тепер порає ся. Всї єго вороги, всї що знущали ся над ним і переслїдували єго, інжинери, війт, єго господар, Тафво, робітники, льокомотива і єї машиніст та всї инші, що змовили ся против него, з котрих нї один не лїпший від другого, всї они поїдуть тим навіснім поїздом і всїх їх хоче він за одним ударом знищити, потопити в зрадливім бездоннім болотї....

Так він вигадав — так постановив собі в тих днях, коли бродив лїсами серед голоду і спраги, замянюваний до зелїзничого насипу лише льокомотивами, що їздили сюди і туди. Єго тягнуло до н. х з непоборимою силою і він підглядав їх, та на всьо уважав. Він підкрав ся там в ночи, бачив як прибивають ся і відоймають ся шини і чув, що робітники говорили о торжественнім поїздї до місточка на сьв. Івана.

Коли-б він мав лиш одну зелїзну підойму і тяжкий ковальский молот, то за одним ударом і натиснєнем переломив би то зелїзо....

Але гвіздь не хоче пустити.

А однако він мусить своє зробити, єму то мусить удати ся, мусить!

Льокомотива бухає парою на стациї, нарід сходить ся товпами з усїх сторін, всїдають до ваґонів, кричать ґурра, а музика грає, що аж лїсом лунає.

Він бє з цїлої сили обухом і вкінци гвіздь пускає. Піднимає дручок під шину і она трохи подає ся. Але держить ще другий гвіздь і шина поволи приходить на своє місце.

Поїзд свище при від'їздї зі стациї — протяжно і проймаючо.

Другий гвіздь держить так само сильно, як перший. Він не може єго вирвати, за той час они вже переїдуть і — будуть уратовані.

Може би він відложив то на другий раз? Нї, він того не хоче, не може того зробити, то мусить тепер, зараз стати ся. Всї свої муки хоче зараз пімстити.

Хапає за сокиру і починає знов валити вістрєм, аби перетяти зелїзо. Але сокира трафляє на камінь, іскри сиплють ся на всї боки і вістре відпадає. Поїзд вже цїлком близько, стукіт льокомотиви наближає ся з незвичайною скоростию.

Він хапає знов за дручок, підважує шину і напирає цїлим тїлом — шина підіймає ся, поріг тріщить і звідь ось-ось пустить.

Тепер, тепер не уникнуть єго мести!

Але коли ще раз запирає ся і чує вже гук колїс і їх відгомін між скалами, ломить ся дручок і він паде на взнак на шини. Як шалений зриває ся, обіймає руками шину, вбиває в неї свої пальцї, хапає зубами гвіздь і тягне та тормосить ним, не знаючи вже що робить....

Льокомотива гудить вже за єго плечима. Они утїкнуть перед єго местию, они спасуть ся, переїдуть по єго трупі....

Нїколи!

Він скаче на бік, бачить льокомотиву з повіваючими хоруговками і яснїючими скляними очами, она гудить і жене наперед — і в єго голові родить ся з скоростию блискавицї нова гадка.

Він згинає ся, хапає в руки величезний камінь, підносить єго до гори і підбігає назад до шин; тут замикає очи і кидає величезний камінь напротив надходячої льокомотиви; чує страшенний лоскіт, хитає ся і паде непритомний в рів коло насипу на землю.

Коли знов прийшов до себе, чує, що лежить горілиць на чімсь, що порушає ся, довкола него стоять живо розмавляючі люди, він бачить інжинерів, війта, господаря і Тафва.... єго болить голова і по єго лици спливає кров.

Свиставка льокомотиви видає протяжний глумливий голос, дим проносить ся клубами попри єго очи і він догадує ся, що находить ся в тім торжественнім поїздї, що їде зі стациї і забирає єго з собою до міста — і на все.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 15 марта. Тутешний суд повітовий засудив полїцияна Ґляза, котрий на засїданю палати послів, дня 26 падолиста 1897 вивів социяльно-демократичного посла Цінґра з салї і при тім легко єго скалїчив, на 14 днїв арешту. В мотивах вироку судия операє ся на тім, що Ґляс переступив даний єму приказ опорожненя трибуни.

Льондон 15 марта. На інтерпеляцию в палатї послів чи правдою єсть, що Анґлїя запротестувала в Пекінї против відступленя Порт Артура Росиї, відповів Курзон, що не може дати відповіди не маючи повідомленя о тім.

Льондон 15 марта. Вість бюра Райтера, мов би то анґлїйский посол в Хінї Мекдональд запротестував остро против відступленя Росиї Порт Артура і Талїєнвану, єсть безосновна.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.